

קונטרס

מה שחשוב

יגלה עצות נפלאות איך להתחזק בזה
העולם העובר, ויורה דרך לאדם איך
להתנהג.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׂאָדָם צָרִיף לְדַעַת, אֲשֶׁר
לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם חָשׁוּב רַק לְמוֹד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה וְקִיּוּם הַמְצוּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּכְכֹל שְׂאָדָם
לוֹמַד תּוֹרָה וּמִתְפַּלֵּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וּמְקַיֵּם אֶת הַמְצוּוֹת בְּשִׂמְחָה, מְאִיר אִוְרוֹת
עַלְיוֹנִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת, וְרַק זֶה מֵה שְׂחָשׁוּב
בְּשָׁמַיִם, וְרַק זֶה מֵה שְׂאָדָם יִקַּח עִמּוֹ כְּשֵׁיִצֵּא
מִזֶּה הָעוֹלָם. וְאֵל יִטְעֶה אֶתְכֶם הַסֵּמ"ךְ-מ"ם,
שֶׁהוּא הַשְּׁטָן וְהַיֵּצֶר הָרַע, שֵׁיִשׁ דָּבָר חָשׁוּב
יּוֹתֵר מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה וְקִיּוּם הַמְצוּוֹת.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתטז)

קונטרס

מה שחשוב

.א.

אין עוד חשוב יותר מאמונה

רַבֵּנוּ ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'),
שְׁהַעֲקַר הוּא אֱמוּנָה, וְצָרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעֵצְמוֹ
הֵיכָן הוּא אוֹחֵז בְּאֱמוּנָה, וְכָל הַמַּחְלוֹת וְהַחֲלָאִים רָעִים
שְׂאָדָם סוֹבֵל בְּחַיָּיו, זֶה רַק מַחְמַת חֶסֶד וְאֱמוּנָה. כִּי
כָּךְ כָּתוּב (דְּבָרִים כח, ט): "וְהַפְּלֵא הַיְי"ה אֶת מַכְתָּדוֹ,
מַכּוֹת גְּדֹלֹת וְנֹאמָנוֹת, וְחָלָיִם רָעִים וְנֹאמָנִים". מֵהִי
הַמְּלָה 'וְנֹאמָנִים'? אומר רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁכָל הַמַּחְלוֹת
וְהַמַּכּוֹת גְּדוֹלוֹת שְׂאָדָם סוֹבֵל, זֶה רַק מַחְמַת חֶסֶד וְאֱמוּנָה.
אָדָם צָרִיךְ לְהַכְנִים בְּעֵצְמוֹ אֱמוּנָה בְּבוֹרָא
יְתָבְרָךְ שְׂמוֹ, לְדַעַת שֶׁהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים, בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט, וְכָל אֲשֶׁר קוֹרֵה עִמּוֹ זֶה
מִמֶּנּוּ יְתָבְרָךְ. יֵשׁ הַרְבֵּה דְבָרִים שְׂאֵינָנוּ מְסַגְּלִים לְהַבִּין
— לָמָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם בְּצוּרָה

כזו. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יב): כשמתעקם לבו של אדם בקשיות ובספקות — למה הקדוש-ברוך-הוא עשה דבר כזה, ולמה מנהיג אותנו בדרך כזו, הינו שרואים צדיק ורע לו רשע וטוב לו, אם אדם נכנס בקשיות ובספקות כאלו, זה נקרא 'קלפות', כי כל מה שהקדוש-ברוך-הוא עושה, יש בזה ענין עמק, עמק עמק מי ימצאנו, סודות ורזי דרזין, סתרי נסתרות, כי אין דבר אחד הולך ונעשה לבטלה, אלא בכל יש חשבון צדק, אף שאיננו מבינים מה ומי ואימת וכו', עם כל זאת כל אדם צריך להחזיר בעצמו אמונה פשוטה, לידע אשר "צדיק הוי"ה בכל דרכיו, וחסיד בכל מעשיו" (תהלים קמה, יז), כל מה שאדם סובל, יש בזה פונה ממנו יתברך, ולכן אסור לשאל שאלות 'למה', כי כל 'למה' זו קלפה, אלא צריכים לידע, אשר 'פכה', זהו רצון הקדוש-ברוך-הוא! ועלינו להתחזק ביותר שאת וביתר עז באמונה, כמו שכתוב (דברים לב, ד): "הצור תמים פועלו, כי כל דרכיו משפט, אל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא", כשאדם חזק באמונה, ויודע שכל אשר הקדוש-ברוך-הוא עושה — כף צריך להיות! לבסוף הרע נופל על אלו הרשעים שמציקים ומצערים אותו.

והנה כשאדם חזק באמונה, אומר רבנו ז"ל

(ספר-המדות, אות אמונה, סימן לג): על-ידי אמונה, הקדוש-ברוך-הוא יסלח לך על עוונותיך; מי מאתנו אין לו עוונות?! מי מאתנו אין לו תחתי קפה של שרצים?! אבל בזה שאדם מתחזק באמונה, ויודע, אשר דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, על-ידי-זה הקדוש-ברוך-הוא מוחל לו על כל עוונותיו. ואומרים חכמינו הקדושים (חל"צ ז:): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; כל-כף גדלה השגחתו יתברך הפרטית. אדם סוגר דלת, והיא נטרקה על אצבעו, או הוא מזיז שלחן על אצבעו, ונדמה לו שהוא שלומיאל, ומחמת רשלנותו וחסר זהירותו קבל מכה, ואינו שם על לב, שכל מכה קטנה באצבע — הכל נקבע למעלה. אם היינו מחדירים דברים אלו בתוך לבנו, היינו חיים חיים מאשרים, וכמו שאומר החכם מכל האדם (משלי כח, כ): "איש אמונות רב ברכות".

ולכן צריכים להחזיר בתוכנו את מדת האמונה, ליצע שהקדוש-ברוך-הוא מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, וצריך להתבונן רק על הקדוש-ברוך-הוא, פמובא (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), שאיש הישראלי צריך להסתכל

רק על השכל שיש בכל דבר. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנד), שהעינים רואות דברים נפלאים, אך כשאדם אינו זוכה, זה עובר לפני עיניו בלא שימת לב, הינו שהעינים רואות אלקות, אך מאחר שזה חולף במהירות כזו, אינו שם לב מה הוא רואה. כמו-כן אדם צריך לשמע מכל דבר רק אלקות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן נב), שמכל הדברים צועק כבוד השם יתברך, ומה ששומעים צריכים לידע שזה קול הקדוש-ברוך-הוא, ולקשר את הדבר אליו יתברך, ואז שומעים את קול הבורא יתברך שמו! ועל נקדה זו יש ספורים לאין ספר מצדיקים, איך התנהגו בדברים כאלו להסתכל ולשמע על האלקות שבתוך הבריאה כלה, המכריז וקורא לאדם לחזור אליו.

פעם הלכו שנים מאנשי שלומנו ברחוב, וחלפו על פני רוכל גוי שמכר משקפי שמש, [בחויז השמש להטה, וכמובן גם הפריצות היתה גדולה, רחמנא לצלן], וצעק בקולי קולות: "תקנו משקפי שמש, חבל על העינים, עיניכם נשרפות, שמרו עליהן", ענה האחד מאנשי שלומנו לחברו ואמר: "השומע אתה מה הוא אומר? הלא הוא מכריז לקנות משקפי שמש לשמר על העינים וקדשתן, שלא תראינה מראות

מגנים, כי כל הסתכלות רעה שמסתכלים, רחמנא לצלן, זו קלפה שנדבקת על הנשמה, ואחר-כך סובלים מזה סבל גדול מאד". ואם-כן מכל שמיצה וראיה יכולים לראות ולשמע את קול הקדוש-ברוך-הוא. ובפרט שמירת האף שזו סבלנות, צריכים להקפיד בזה מאד מאד, ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנה), שעל-ידי אמונה זוכה לאריכות אפים, ויש לו כח הגדל וכח הצומח, וכמו שכתוב (תהלים לו, ג): "שכן ארץ ורעה אמונה". וכן אומרים חכמינו הקדושים (שבת לא.): אמונה זה סדר זרעים, ומה הקשר בזה? אלא מסביר רבנו ז"ל: אחר שאדם חורש, הוא מכניס באדמה גרעינים, ואחר-כך מכסה אותם ומשקה, והנה מתחיל הגרעין להשריש שרשים באדמה, וככל שהשרשים עמקים יותר, כך גדל עץ חסון יותר. כמו-כן בענין האמונה, אם אדם חזק באמונה בבורא יתברך שמו, אפלו שעוברים עליו משברים וגלים, ואינו יודע מה ואיך יהיה, ואלו הרשעים שמחים וחושבים שנצחונם בידם, וכל הסובבים בטוחים בכשלונו, והוא נכנס ללחץ, מי יודע מה יקרה עמו, אף מאחר שהשריש שרשים חזקים באמונה, שום רוח שבעולם לא תוכל לעקרו, אף אם אדם חלש באמונה, ולא השריש שרשיו בעמקי האדמה, כל רוח וסערה יכולים להפילו

וּלְשַׁבְּרוּ, כִּי לְעַמְתּוֹ, יְהוּדֵי הַחֹזֵק בְּאַמוּנָה בְּרוּרָה
 וּמְזַכֶּכֶת, אֵין יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ מְאוּמָה, וּבְכָל הָעוֹבֵר
 עָלָיו, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁזֶהוּ נִסְיוֹן גָּדוֹל לְנַסּוֹתוֹ אֶל מִי יִפְנֶה
 בַּעַת צָרָה. וְעַל כָּלֵם — זֶה הַדְּבִיר, עַל הָאָדָם לְשַׁמֵּר
 דְּבוּרוֹ, לֹא לְדַבֵּר כְּפִירוֹת וְאִפְּיִקוֹרְסוֹת וּשְׂאֵר דְּבוּרִים
 אֲסוּרִים. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מֵד):
 הָאֱמוּנָה תּוֹלָה בַּפֶּה שֶׁל הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פֹּט,
 ב): "אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי", אָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּר תָּמִיד רַק
 מְאֱמוּנָה — עִם אִשְׁתּוֹ וְיִלְדָיו, קְרוֹבָיו וְיַדִּידָיו, וְעָלָיו
 לְהִשְׁמֵר בְּיוֹתֵר, שֶׁלֹּא לַחֲזוֹר עַל דְּבָרֵי כְּפִירוֹת
 וְאִפְּיִקוֹרְסוֹת, אֲף שְׂאֵינוּ מַחֲזִיק כֶּף, אֲלֵא שְׂאוֹמֵר
 בְּצַחוֹק מֵה שֶׁהוּא אָמַר, כִּי הָעֵקֶר לְדַבֵּר וּלְשׁוֹחַח רַק
 דְּבוּרֵי אֱמוּנָה, וְאִם יִהְיֶה חֹזֵק בְּאַמוּנָה — יַעֲבֹר עַל
 הַכֹּל. וְזוֹ הַבְּרָכָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר לְאָדָם — שֶׁהוּא בֶּעַל
 אֱמוּנָה אִיתָנָה. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
 לה), שֶׁאֱמוּנָה הִיא כְּדִגְמַת שָׁנָה טוֹבָה, כִּי אִם אָדָם
 מְבַלְבֵּל, אֵין זֹאת אֲלֵא מִפְּאַת חֶסֶר שָׁנָה, מֵאַחַר שֶׁלֹּא
 יִשֵּׁן דַּיּוֹ, עַל-כֵּן הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל, וְאֵין לוֹ כַח לְקַיֵּם
 מִצְוֹת וּלְלַמֵּד תּוֹרָה, וְסוֹבֵב וְהוֹלֵךְ כְּשִׁפּוֹר, אֲזִי הָעֵצָה
 בְּעִבּוּרוֹ — לִילֵךְ לִישֵׁן, וְאֲזוֹ הוּא קָם כְּאָדָם חֲדָשׁ, בֶּעַל
 כַּחוֹת אִיתָנִים לַעֲבוֹדַת ה', אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל, זֹהִי
 הָאֱמוּנָה, שֶׁכְּתִיב בָּהּ (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה
 אֱמוּנָתְךָ", בְּכָל בָּקָר וּבָקָר הָאֱמוּנָה מִתְחִילָה מִחֲדָשׁ.

ואם נהיה חזקים באמונה — נעבר על הכל, ונהיה שמחים ועליזים, נתחזק בעצמנו, ונתחזק את אחרים.

ב.

אין עוד מדה יפה מן האמת

רבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות אמת, סימן כ'): האמת היא פודה מכל הצרות. ומה זו אמת? אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא) — אמת זה הקדוש-ברוך-הוא. על שום ברִיָּה שבעולם אין יכולים לומר שהוא אמת, כי כלם שקרנים, רמאים, צבועים, ועובדים על הבריות, אמת זה רק הקדוש-ברוך-הוא! כמו שכתוב (ירמיה י, י'): "והי"ה אלקים אמת ומלך עולם"; הקדוש-ברוך-הוא הוא אמת, והוא מלך על כל העולם כלו. ולכן כל מי שיותר דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, ואינו רוצה מאומה, רק את הבורא יתברך שמו, בו נכנסת יותר אמת. אבל מלבדו יתברך — הכל שקר, ובני-אדם עובדים זה על זה. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז'): היכן מקבלים אמת? אצל הצדיק. כי הצדיק הוא כלו זרע אמת. כמו שכתוב (חבקוק ב, ו): "וצדיק באמונתו יחיה", כל חתיו זה אמונה, עד שאינו רוצה כלום, רק את הקדוש-ברוך-הוא, ומחזק ומעודד ומשמח את נשמות ישראל, ונותן להם עצות טובות

איך לעבור את זה העולם. ולכן אומר רבנו ז"ל: אם אדם צריך עצה, שיטלה רק מהצדיק, כי עצתו היא "כולה זרע אמת" (ירמיה ב, כא), ואלו עצות המון-עם הן פלו שקר, וצריכים להשמר בזה מאד מאד. ולכן קורה לא פעם, שאנשים שסביב הצדיק גונבים דעתו או נכסיו, כי הוא כל פלו למעלה, מחו אינו נמצא פה, אלא אצלו יתברך, ובודאי אלו הנוכלים שעושים כן, ישלמו מחיר כבד, כי הגנב משלם כפל כפלים, ולפעמים פי ארבעה וחמשה, על-כל-פנים אמת זה רק הקדוש-ברוך-הוא, והצדיק — שכל ענינו רק לגלות אותו יתברך, גם הוא נכלל באמת.

ומאחר שאנו כל-כף רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא ומהצדיק, מה עלינו לעשות? להתפלל הרבה לפניו יתברך, שנזכה על-כל-פנים בזה העולם להיות מקרבים לצדיק, אשר הוא יחדיר בנו אמת, שזה הקדוש-ברוך-הוא. ומה אנו מוצאים? כשהלכו בני ישראל במדבר כתוב (במדבר כא, ה): "וידבר העם באלקים ובמשה", אומר רש"י הקדוש: השוו עבד לקונו, דברו על השם יתברך ומשה גם יחד, ומהי המשמעות בזה, וכי אם אדם מדבר על הצדיק, מדבר על הקדוש-ברוך-הוא? אלא על-פי דברי רבנו ז"ל, שאי אפשר להגיע לאמונה בהשם יתברך רק על-ידי

הצדיק, נמצא, שאם אדם מדבר על הצדיק, מדבר, למעשה, על הקדוש-ברוך-הוא. וכשם שהמעז לדבר על השם יתברך יקבל ענש קשה מאד, כמו-כן מי שמדבר על הצדיק, לא ימלט מענש כבד. וכן ראינו, שכל אלו שדברו על השם יתברך ומשה עבדו, קבלו ענשם משלם, כמו שפכתוב (שם פסוק ו'): "וישלח בעם את הנחשים וגו', וימת עם רב מישראל". ואף כל אלו המדברים, הם אשר גורמים, שדם ישראל נשפך כמים, יקם ה' נקמת דם הקדושים. ומשראו עם ישראל שבאו נחשים לנשכם, שבו תכף בתשובה (במדבר כא, ז): "ויבוא העם אל משה ויאמרו: חטאנו כי דברנו בה' וברך" וגו'. וכל אותם אלו שברי דעת המה, בראותם את הענש, תכף-ומיד חוזרים בתשובה, ובאים לבקש סליחה מהשם יתברך ומהצדיק, אזי זוכים למחילה וכפרה, אבל אלו שנותרים במרים ובמרדם, נעקרים לבסוף לגמרי מן העולם.

והנה זכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, שכל למודו רק אמת, לידע שבהכרח לחזור לבסוף אל הקדוש-ברוך-הוא, ולא יועיל שום דבר, שזהו אמ"ת: א'היה מ"ת, ואף אחד לא יוכל למלטנו ממלאך המות. אף שאנשים אינם אוהבים לשמע דברים אלו, והם חוששים וכו', אך אם מפחדים ויראים, זה כבר לא

אמת, כי אם יש כאן הקדוש-ברוך-הוא, מה צריך
 לפחד?! ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כא):
 בין חיים למיתה אין הפרש כלל, עכשו הוא כאן,
 ועוד מעט יהיה שם, והראה רבנו ז"ל באצבעו על
 בית העלמין שהשתקף מחלונו; הינו הגוף שמים
 בקבר, ומכסים בעפר, ומניחים מצבה, ונסתים הספור,
 אבל הנשמה מדבקת עצמה באין סוף ברוך הוא. ולכן
 כשאדם כבר עכשו בחיים חיותו חושב רק מהקדוש-
 ברוך-הוא, ואוהב אותו יתברך, ואומר: "רבנו של
 עולם, אני אוהב אותך, רבנו של עולם, אני רוצה
 לראות אותך, תתגלה אלי, יש לי כל-כך הרבה
 פסופים אליך" וכו', אזי במשך הזמן כשהוא חזק
 בזה, נתגלה אליו אור אין סוף, ואינו חושש מן
 הקורות את גופו. והרי זה פדגמת אדם הנכנס לאולם
 שמחות, ויש שם כל מיני אורות ופנסים, צבעים
 ומוסיקה, כל מיני מאכלים ומעדנים טובים, וכלם
 רוקדים ושמחים, אך בדלת מסירים את המעיל,
 המגפים והמטרף, ומניחים הכל בצד, ונכנסים ונהנים
 מהאורות והמאכלים, השירה והשמחה הרווחת שם.
 כן הוא אדם, שכל-כך דבוק בהקדוש-ברוך-הוא,
 ואינו רוצה מאומה רק את השם יתברך, בו נכנסת
 אמת כזו, שאין מענין אותו מה שקורה עם הגוף,
 ובבוא זמנו לעזב את זה העולם, משיל את הגוף,

בְּחִינַת הַמַּעֲטָפֶת, וְנִכְנָס לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ טוֹב וְאוֹר,
 עֲרֵבוּת וְנֵעַם, וְנִהְיֶה מִזִּיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלֹא גּוּף;
 וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן צו), שְׂאֲדָם צָרִיךְ
 לְהִרְגִיל עֲצָמוֹ עוֹד בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ לְחַיּוּת כְּדִגְמַת הָעוֹלָם
 הַבָּא, אֲשֶׁר שָׁם אֵין סִמּוּךְ-מ"ם, שָׁם יֵשׁ רַק רוּחָנִיּוֹת
 אֱלֻקוֹת, וְאֵל יִשִּׁים לֵב אֶל כָּל הַזְּהֵמָה וְהַטְּמָאָה
 הַנִּמְצָאת סְבִיבוֹ בְּזֵה הָעוֹלָם, אֲלֹא יָקוּם בְּזִרְיוֹת בְּבִקְרָה,
 יְרוּץ לַמְּקוֹה, יִכִּין עֲצָמוֹ לַתְּפִלָּה, וְאִם לֹא הִגִּיעַ זְמַן
 הַתְּפִלָּה, יַעֲשֶׂה לְעֲצָמוֹ שְׁעוֹר בְּמִשְׁנָה, גְּמָרָא, זֵהר וְכוּ',
 וְאַחֲרֵיכֵן יִתְפַּלֵּל, וְיִתְבּוֹדֵד קִצָּת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 שְׁזֵה (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ג): "אֵל יַחֲסֵר הַמְּזוּג" — רַאשֵׁי
 תְּבוּת: ה'תְּבוֹדְדוֹת, מ'שְׁנָה, ז'הַר, ג'מָרָא, כִּי מִי
 שְׁזוּכָה לְקַבֵּעַ לְעֲצָמוֹ שְׁלֹשָׁה שְׁעוֹרִים אֵלּוֹ לְפָנָי
 הַתְּפִלָּה, אֲזִי יִהְיֶה בְּטוֹחַ שְׁתְּפִלְתוֹ תִּתְקַבֵּל לְרַחֲמִים
 וּלְרִצּוֹן לְפָנָי אֲדוֹן כָּל, וְכֵן ה'מ'ז'ג' רַאשֵׁי תְּבוּת:
 ה'תְּחִזְקוֹת, מ'קוֹה, ז'רִיזוֹת, ג'בוֹרָה, שְׁתַּכְּף-וּמְיָד
 כְּשִׁקְמִים מִהַשְּׁנָה, צָרִיכִים ה'תְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה, וְלָרוּץ
 אֶל הַמְּקוֹה, וְיִתְגַּבֵּר בְּזִרְיוֹת עֲצוּמָה, וְכֵן יִצְלִיחַ
 בְּחַיּוֹ; כִּי הָעֵקֶר לְקוּם כְּאֲרִי בְּבִקְרָה וְלַעֲבֹד אֶת ה', וְלֹא
 לְחַשֵּׁב מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, וְצָרִיכִים לִידַע, אֲשֶׁר מִהַתְּפִלָּה
 שְׁמֵתְפַלֵּל, מְכַל מְלָה וּמְלָה נִבְנִים עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים,
 וְאַחֲרֵיכֵן אִם זוּכָה לְלַמֵּד קִצָּת חֲמֵשׁ וְרִש"י וְהַלְכָה —
 אֲשֶׁרֵי לוֹ, וְאַחֲרֵיכֵן הוֹלֵךְ לְאָכַל פֶּת שְׁחָרִית, וְכָל הַדֶּרֶךְ

חושב מקיום המצוות, ומתבודד לפניו יתברך, וחושב גם על אחרים, אולי ישנן עוד משפחות, שאין בידין אפשרות לקנות בעבור משפחתם, אזי קונה גם להם לחם וחלב וכדומה, ועוזר להם, אשר אין צדקה גדולה מזו. ואחר-כך אוכל בעצמו, והולך לכולל, וקובע לעצמו שעורים קבועים: קצת מקרא — חמש ורש"י, קצת משניות, קצת בבלי, ירושלמי ותוספתא, קצת זהר ותקונים וכו', כי תפסת מרבה לא תפסת, אבל אם אדם חושב: אלמד עוד קצת ועוד קצת, לבסוף לומד הרבה מאד, ועושה סיומים על כל התנ"ך, על כל ששה סדרי משנה, על כל רמב"ם, טור ושלחן ערוך, על כל הש"ס, על כל המדרשים כלם, על כל הזהר והתקונים, אף שיקח לו כמה שנים, אבל זכה לעבר את ימי חייו בטוב אמתי ונצחי, אחר הצהרים מתפלל מנחה, בערב מתפלל ערבית, אחר-כך קם לתקון חצות, מתבודד לפניו יתברך, אומר "לקויטי-תפלות", תהלים וכו'. ועל כלם — הולך להפיץ גם-כן, כדי לגלות את הצדיק הזה בעולם, אשר זה התקון הכי גדול, כי מאחר שאני יודע כמה חטאתי, למה לא אחדיר את האמת הזו גם באחרים, וזה סימן שאני באמת חפץ באמת — כשאני רוצה, אשר את האמת הזו ידעו גם אחרים, כי סוף כל סוף

מה ישאר מאתנו? רק הנקדות טובות שעשינו —
מצוות ומעשים טובים.

ולכן אמת זה הקדוש-ברוך-הוא, אמ"ת — הינו
שאני צריך לחזור להשם יתברך, ולא יעזר מאומה
מקדם או אחר-כך, ולכן למה לחכות עד אז, אלא כבר
עכשו אחזור אל קוני, ואף שבאים עכברים ונושכים
בי, ואני סובל סבל, כל זה רק הגוף, כי גם בקבר
הגוף סובל, וכך אומרים חכמינו הקדושים (הוריות יג):
למה שונאים את העכברים? כי מגמתם רעה ורשעות
יש בהם, שאינם אוכלים רק דברי מאכל, אלא בגדים,
חפצים, והורסים ומקלקלים דברים יקרי ערך,
כמאמרם ז"ל (עין תוספות בבא מציעא, דף מ. בשם הירושלמי):
'הני עכברי רשיעי'; ואדם מואס מאד בעכבר, כי הוא
החיה הראשונה שבאה לבקרו בקבר, ואף על גב
דאיהו לא חזי מזליה חזי (מגילה ג); אבל אמר
מוהרנ"ת ז"ל, אם תלמד הרבה "לקוטי-מוהר"ן",
התולעים בקבר לא יגשו אליך; ורבנו ז"ל אמר
(חיי-מוהר"ן, סימן שמו), ש"ה"לקוטי-מוהר"ן" הוא
אתחלתא דגאלה, וצריכים להיות בקיאים בזה כל-כך,
עד שידעו אותו בעל-פה, ובזה מקרבים את הגאלה.
וזה עקר ההתקרבות לרבנו ז"ל — ללמד הרבה
בספריו הקדושים: "לקוטי-מוהר"ן", "ספר-המדות",

"ספורי-מעשיות", ושיחותיו הקדושות שב"שיחות-הר"ן" וב"חיי-מוהר"ן", אשר אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב), שפניו, שכלו וחקמתו בתוך ספרו. ולכן אשרי האדם שלומד הרבה ספרי רבנו ז"ל, אזי תפנס בו אמת לאמתה. וכשיש לאדם אמת, זה פודה אותו מכל צרותיו. כמובא (ספר-המדות, אות אמת, סימן יג): על-ידי אמת, העולם נשמר מכל הזקות; נמצא, שאם מדברים דברי שקר, רחמנא לצלן מביאים הזקים וסבל בעולם. ומהיכן נובע השקר? אומר רבנו ז"ל (שם, סימן כז): על-ידי שמקבל על עצמו פחד מבני-אדם, וחושש מהבריות, אזי מוציא שקר מפיו, אבל כשאדם אינו מתירא משום בריה, הוא מדבר רק אמת. ועל-כן העקר להחדיר בנו אמת שזהו הקדוש-ברוך-הוא, ואז כל החיים שלנו יהיו חיים אחרים לגמרי.

אמונה ואמת, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז), תלויות זו בזו; כי אי אפשר לאמת בלי אמונה, ולאמונה בלי אמת, כי גם לגוי יש אמונה, אבל היא בלי אמת, הוא מאמין בעץ, אבן וכו', אשר אין לה שקר גדול יותר מזה, הוא עומד ליד פסל ומתפלל, שוטה שכמוהו, למה מתפלל?! ולכן אמונה לבד בלי אמת מביאה לאמונה כוזבת, להאמין בשטיות, אבל

מה שחשוב

פז

כְּשֵׁישׁ אָמַת, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל, אֵף פַּעַם לֹא בָּאִים
לְאַמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת. וְכָל אֱלוֹ הַרְחוּקִים מֵהַצַּדִּיק הָאָמַת,
הַרְחוּקִים מֵהַתּוֹרָה, וְאוֹכְלִים טְרֵפוֹת וְנִבְלוֹת, בְּשֵׁר
הַגְּמֵלִים וְהַשְּׂפָנִים, חִיֵּיהֶם כְּחִיּוֹת הַשָּׂדֶה, בְּלִי צְנִיעוּת,
בְּלִי תְּכֵלִית בְּחַיִּים, אֲשֶׁר אֵין לָךְ שֶׁקֶר גָּדוֹל מִזֶּה, לָהֶם
יֵשׁ אָמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, שְׂאִינָם יוֹדְעִים מֵהַ חֶפְצָם וְרִצּוֹנָם,
וּמַדְבְּרִים הַרְבֵּה וְעוֹשִׂים מְעַט, וְרוֹדְפִים אַחַר הַכְּבוֹד.
בְּשַׁעַה שְׂיִהוּדֵי הַהוֹלֵךְ עִם אָמַת, שׁוֹם דָּבָר אֵינוֹ מְזִיזוּ
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ. וְכָל זֶה כְּשֶׁאָמוּנָה הוֹלֶכֶת עִם אָמַת, אֲזִי
אָדָם שְׂמַח כָּל-כֹּף בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְרוֹצֵה רַק לַעֲזוֹר לְכָל
יְהוּדֵי.

וּמֵאֵין יוֹדְעִים אִם יֵשׁ לְאָדָם אָמוּנָה אָמִתִּית בּוֹ
יִתְבַּרֵךְ? כְּשֶׁרוֹצֵה לַעֲזוֹר לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ לוֹ אֶהְבֵּת
הַבְּרִיּוֹת, אָבֵל אִם אֵינוֹ רוֹצֵה לְסַיֵּעַ לְזוּלַת, וְאֵינוֹ
מִתְחַשֵּׁב בְּאַחֲרִים כָּלֵל, סִימָן שְׂאֵין בּוֹ אָמוּנָה אָמִתִּית,
וְהוּא צָבוּעַ וְנוֹכֵל, וְאֵף שְׂמַדְבֵּר מְשָׁלוֹם וּמְאַחֲדוֹת
וְאֶהְבָּה — הַכֹּל צְבִיעוּת, וּמְאַחֲוֵרֵי הַגֵּב הוּא מְתַכְנֵן
עֲלִילוֹת רָשָׁע. כִּי שְׁלוֹם בְּלִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — זֶהוּ
שֶׁקֶר וְכֹזֵב! כִּי שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁלוֹם (שְׂבֵת
י); וְלֹא מְצֵא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּלִי הַמְּחַזֵּיק בְּרָכָה
לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵא הַשְּׁלוֹם (עַקְצִין, פָּרָק ג').

ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לג), שְׂאָדָם
 צָרִיף שְׂיֵהֶיָה שְׁלוֹם בְּעִצְמוֹתָיו. רואים בני-אדם
 הולכים ממרמרים ועצובים, ואם תשאֵלם: מדוע?
 אינם יודעים להשיב. אָבֵל אומר רבנו ז"ל, סבת
 עצבונם ודכאונם — מפאת עוונם, כמו שכתוב (תהלים
 לח, ד): "אין שְׁלוֹם בְּעִצְמֵי מִפְּנֵי חַטָּאתֵי", מאחר
 שחטאו, על-כן אין שְׁלוֹם בְּתוֹכָם. וְלִכֵּן ראשית, צָרִיף
 שְׂיֵהֶיָה לְאָדָם שְׁלוֹם בֵּינוּ לְבֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 שִׂידַע שְׁפֵל אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה, כִּף צָרִיף לְהִיּוֹת,
 וְלֹא יִקְשֶׁה קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת. ואחר-כֵּן יֵהִי לוֹ שְׁלוֹם
 עִם עִצְמוֹ, ואחר-כֵּן יֵרְאֶה שְׂיֵהֶיָה לוֹ שְׁלוֹם בֵּינוּ לְבֵין
 זולתו, בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, שְׂיֵאָהֵב וְיַעֲזֹר לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל,
 וּבִפְרֵט בֵּינוּ לְאָבִיו וְאִמּוֹ, הֵינּוּ שְׂיִקְפִיד עַל מִצְוֹת כְּבוֹד
 הוֹרִים, שְׂהִיא מִהַחֲמוּנָה שְׂבַחֲמוּרוֹת, ואומרים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים: כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ שֵׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 ואֵינוּ מִבְּקֵשׁ מִהָאָדָם אֲלֵא שְׂיִכְבֵּד אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ. הָאֵם
 אָנוּ מִקְפִידִים עַל מִצְוָה זוֹ, שְׂהִיא חֲמוּנָה כָּל-כָּף?!
 כְּתוּב בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (יורה דעה, סימן רמא), שְׂאֵפְלוּ חֵס
 וְשְׁלוֹם, אֵין הַהוֹרִים שְׂפוּיִים בְּדַעְתָּם, צָרִיכִים לְכַבֵּדָם,
 אֲשֶׁר זוֹ הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 אומרים (מדרש תהלים ז'): חֵיב אָדָם בְּכָבוֹד חֲמִיו כְּכָבוֹד
 אָבִיו; צָרִיף לְכַבֵּד גַּם אֶת הוֹרֵי אִשְׁתּוֹ, וְלֹא לְזַלְזֵל
 בָּהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכֵן עָלֶיהָ לְכַבֵּד אֶת הוֹרֵי בַעֲלָהּ וְכוּ'.

מה שחשוב

פט

וכו'. ואם אדם מצער את אביו ואמו, הרי מצער את השכינה, וכמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה כו): בזמן שאדם מצער אביו ואמו, אמר הקדוש ברוך הוא: יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם. ישנם שלשה שתפים באדם: אב ואם והקדוש ברוך הוא, ההורים נותנים את הגוף, הבשר, הדם, הגידים והעצמות, והקדוש ברוך הוא נופח רוח חיים. ולכן מכבדו בחייו מכבדו במותו' (קדושין לא:), תמיד צריכים לכבד הורים, וזה היסוד בעם ישראל ובזה אתם מוכיחים שיש לכם אמונה בהשם יתברך, שיש שתף ביניכם, וזה נקרא שלום — שאוהבים את ההורים, את חמיו וחסותו, אבל אם מזלזלים בהם, אתם מוכיחים בעליל שאין בכם אמונה. והכל תלוי כפי האמת שיש באדם, כפי השמחה והאמונה שיש בו, אזי יכולים לחיות חיים נעימים וערבים כל-כף.

חזרתם בתשובה, הרי זה דבר גדול מאוד, ואין חשוב הימנו, וכמאמרם ז"ל (ברכות לד:): במקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים, עם כל זאת פשוואים שההורים עדין מחללים שבת, אוכלים טרפות ונבלות, בר מינן, אסור לזלזל בהם בעבור זה, כי כבוד אב ואם צריכים תמיד, אלא כשאומר לך: בוא, בני, ותחלל שבת, צריכים לאמרו: אבא, הלא

אני אוהב אותך, אבל הקדוש-ברוך-הוא אמר, שאסור לחלל שבת, אזי אני יכול לעשות כן, או כשמזמין אותך לסעודה, ואינך יודע הפשרות, אסור לך לאכל עמו, כי כיום החנניות הפקר, ומוכרים בשר החזיר, השפנים והגמלים, נבלות וטרפות, וצריכים להשמר מאד איזה בשר אוכלים, ואם השוחט ירא שמים, ואם ההכשר הוא של בית-דין צדק, החרדים לדבר ה'.

אוי לדור שעניו כף רואות, אשר באו זרים וחללוה, אשר אינם מבני ישראל, והעבירו על הדת מליונים מבני ישראל, על-ידי שהאכילו אותם נבלות, וגרמו לנאוף, שקוץ, תעוב וזהום בעם ישראל, ועושים מעשי נבלה, חיים בהפקרות ובפריצות כחיות ובהמות, בלא שום תכלית וכו'. ומובא בזהר (ח"ג רעט.) על הפסוק (איכה א, ה): "היו צריה לראש", הערב-רב נעשו ראשים, ובמקום להחדיר בעם ישראל אמונה, במקום לעודד ולשמח את בני ישראל, במקום לבנות תשתית של חנוך טהור וקדוש, שלא ידעו הילדים מה זה רע וזהמה, עוד מרבים רשע וטמאה.

ולכן עלינו להרבות בתפלה לפניו יתברך, שיזכנו להתקרב לצדיקים אמתיים, המרבים קדשה וטהרה בעם ישראל, ומקפידים על טהרת המשפחה, אשר אין

מה שחשוב

צא

לך חמור יותר מזה, והעובר על כף נענש בכרת. צריכים ללמד היטב הלכות טהרת המשפחה, ובפרט הזוגות הצעירים שזה עתה התחתנו, עליהם לקדש עצמם מאד כפי ההלכה הברורה והמזככת, כי אחרת עלולים להענש בענש כבד. וחכמינו הקדושים אומרים (עין כתבות ל:): אף על גב שנגרר בית המקדש, ואין לנו היום ד' מיתות בית-דין: סקילה, שרפה, הרג, חנק, אבל דין ארבע מיתות בית-דין נותר לנו. צריכים לשמור ולהקפיד מאד על מצוותיו יתברך, ולא להקל בהן, חס ושלום, ולא להסתכל על כל הריקים ופוחזים ההולכים במרים ובמרדם נגדו יתברך, כי בודאי יקבלו לבסוף ענשם משלם, ואל יחשב אדם, שיכול לגנוב ולגזול את הזולת, ולא יארע לו מאומה, אלא לבסוף גובה דליה, הקדוש-ברוך-הוא יענישו קשות, או אל ידמה בדעתו, שיכול להציק ולהזיק לזולת ושלום עליו נפשו, אלא לבסוף יגבו ממנו על מעלליו הרעים. רבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות אמונה, סימן ג): בראותך שנוי מעשה, אל תאמר מקרה הוא, אלא תאמין כי זו השגחת השם יתברך; ולכן אשרי הקונה לעצמו מדות טובות, ובפרט מדת האמת העולה בקנה אחד עם מדת האמונה הקדושה, ומתקרב אל צדיקים אמתיים, אזי לכל טוב אמתיו ונצחתי יזכה בזה ובבא ולנצח נצחים. ואם אדם מחדיר בעצמו אמונה ברורה

מה שחשוב

צב

ומזפכת, אזי האמת שלו אמת אחרת, וחי חיים טובים
ונעימים מתוך שמחה אין סופית, אשריו ואשרי
חלקו!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!